

مذاکرات مجلس

شماره

پنجاه و ششم

جلسه

۹۰

قیمه اشتراك

داخله ایران سالیانه ده تومان

خارجه « دوازده تومان »

قیمه تك شماره

يك قران

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

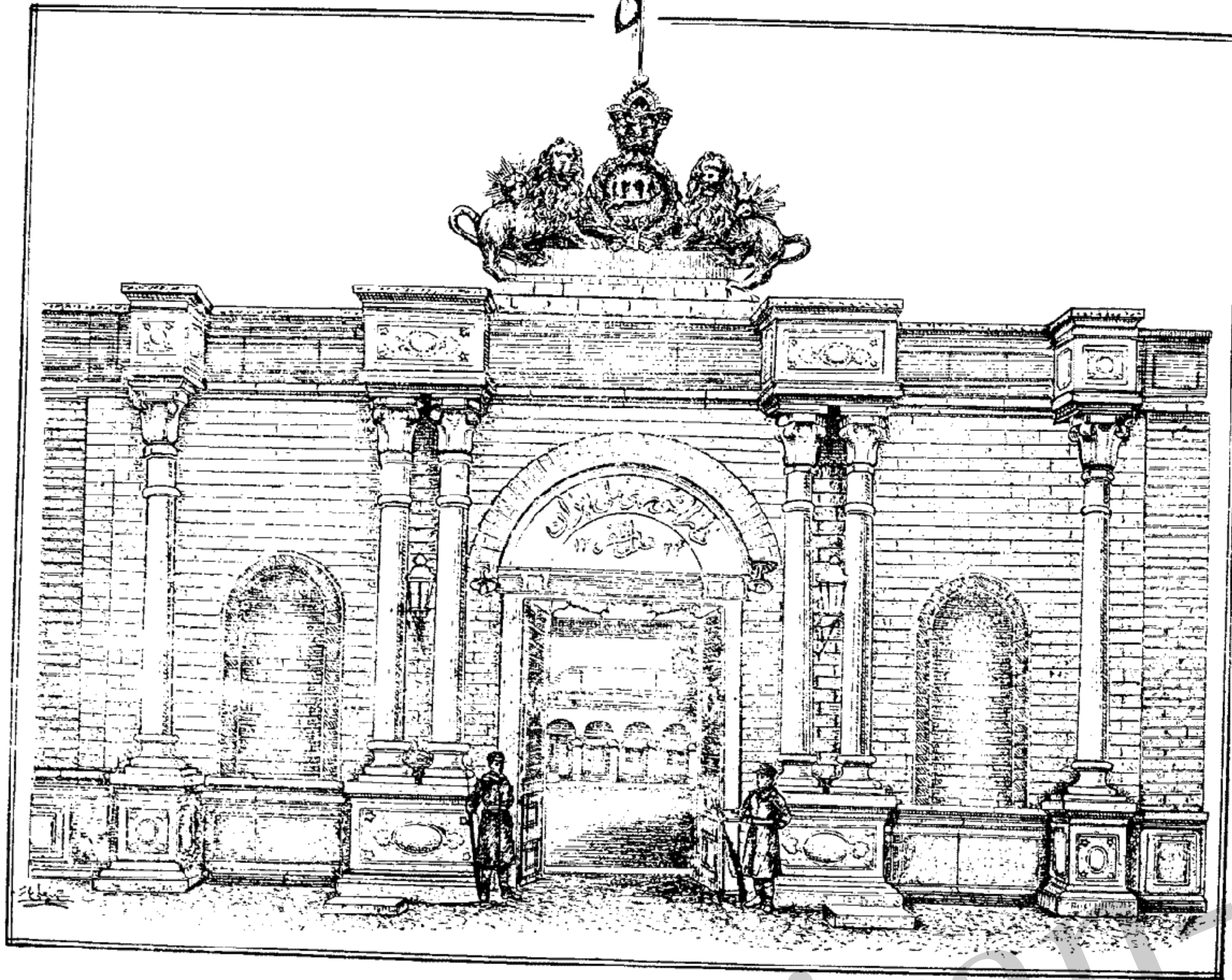
جلسه پنجشنبه ۲۱

فروردین ماه ۱۳۰۶

مطابق ۱۸ شوال المکرم

۱۳۴۵

فهرست مندرجات

نمبره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	بقیه شور نسبت بخبر کیمسیون بودجه راجع باعتبار پنج میلیون راه آهن در سنه ۱۳۰۶	۱۰۹۰	۱۱۰۵

مذاکرات مجلس دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنجشنبه ۳۱ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۸ شوال المکرم ۱۳۴۵

جلسه ۹۰

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای
پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس روز سه شنبه بیست و نهم
فروردین را آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین یا اجازه جلسه قبل
آقایان: روحی - موقر - ضیاء - حشمتی - محمد آخوند
پالیزی - نوبخت

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: حاج آقا رضا رفیع - اعتبار - علی خان اعظمی - عباس میرزا - بهبهانی - حاج غلامحسین ملک حاج حسن آقا ملک - طباطبائی و کبیری
دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان: حائری زاده - بهار

دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان: دکتر سنک - ذوالقدر - ملک مدنی - میرزا ابراهیم خان قوام - حاج شیخ بیات - محمود رضا -

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - آقای حاج میرزا محمد رضا رفیع را در صورت مجلس جزو غائبین بی اجازه نوشته اند در صورتیکه ایشان مریض هستند.

رئیس - چون کمیسیون عرایض تشکیل نشده است راجع باین مرخصی ها تکلیفی معین نشده است آقای میرزا عبدالله خان وثوق

میرزا عبدالله خان وثوق - بنده هم راجع باقای رفیع میخواستم عرض کنم که آقای آقا سید یعقوب فرمودند ایشان مریض هستند.

رئیس - آقای زوار

زوار - بنده هم راجع باقای رفیع خواستم عرض کنم
رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده در اینجا در نظر داشته یکی راجع بصورت جلسه است یکی هم راجع بعرض قبل از دستور است. فعلاً باحفظ اجازه خودم در موضوع قبل از دستور عرض میکنم که پیروز بنده این جا راجع باعتبار نامه آقای وزیر گویا عرض کردم که ایشان اعتبارنامه ندارند در صورتیکه نظرم ایشان نبوده و میخواستم یکی از آقایان نمایندگان طهران را اسم ببرم و اشتباه کردم استدعا میکنم این مسئله در صورت مجلس قید و اصلاح بشود.

رئیس - آقای بهبهانی

میرزا سید احمد بهبهانی - بنده هم راجع بغیبت جلسه گذشته میخواستم عرض کنم که ناخوش بودم و تب داشتم فعلاً هم تب دارم. استعجازه هم کرده بودم.

رئیس - دو فقره اعتراضی که راجع به غیبت شد مراجعه می شود به کمیسیون و بعد اصلاح میشود غیر از این دو فقره اصلاح دیگر اعتراضی هست یا نه؟
(گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد.

رئیس - دستور امروز اولاً انتخابات سیرجان است ولی آقای عمادی يك پیشنهادی کرده اند قرائت میشود
(باین مضمون قرائت شد)

پیشنهاد می کنم بقیه مذاکره انتخابات سیرجان در جلسه امروز مطرح نشود و باشد برای جلسه سه شنبه پنجم اردیبهشت.

شیروانی - دستور راه آهن است.

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفتند - خیر)

رئیس - پیشنهاد های راجع بماده اول لایحه اعتبار راه آهن که جلسه گذشته با امروز موکول شد قرائت میشود

(اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که فعلاً مبلغ دو میلیون تومان بدولت اعتبار داده شود بعد از مصرف کردن این مبلغ و دادن صورت جزء مجددا اعتبار داده شود و کسی هم گمان نمیکم این پیشنهاد را مضر به تسریع جریانات امور خط آهن بداند. پیروز آبادی

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده خیلی متأسفم از اخلاق بد خودم ولی چه کنم. بنده شخصی هستم رعیت و رعیت زاده در

توی ده با رعایا زندگان کرده ام و باحوال آنها آشنا هستم. اینجا من می بینم که این وجهیکه جمع شده است تمام از فقرا گرفته میشود. کسی که يك سیر آب نبات بخواد بخورد باید صد دینار بدولت پول بدهد. این جور این پولها جمع شده و از این مردم گرفته شده است نظر بنده هم متأسفانه خیلی پست است. و نمی توانم تصدیق کنم که يك مرتبه پنج میلیون اعتبار داده شود بزی ساختن مقدمات راه آهن. لهذا بنده پیشنهاد کرده که فعلاً دو میلیون اعتبار داده شود این دو میلیون را دولت بگیرد وقتی مصرف کرد و تمام شد در مرتبه از مجلس اعتبار بخواد. مجلس هم بحمد الله مفتوح است حالا تا بازده شازده ماه دیگر هست. خرج کنند. بعد صورتش را بنظر مجلس برسانند گر چنانچه دیدند خرج را خوب کرده و خوب مصرف کرده و خطائی ارزش سر نزده است و درست خرج شده است بعد پیشنهاد کنند سه میلیون دیگر بدهید. هفت میلیون دیگر بدهید. و هر چه پول دارند بعد باین مصرف برسانند. اگر هم دیدند که خیر خطائی در خرجش سرزده است آنوقت همین ضرر دو میلیون کافی است و بعد در مابقی آن خطا نشود باین نقطه نظر بنده این پیشنهاد را کردم قانع هم نمیشوم باین جواب که خط آهن يك چیز بزرگی است و خرج هم زیاد دارد و با پنج میلیون هم درست نمیشود و باید چه کرد و چه کرد و پنج میلیون کافی نیست ده میلیون هم کافی نیست شاید بعضی میگویند در اسلامبول یا آنقره صد میلیون پیشنهاد شده و قبول شده. بنده باین چیزها قانع نمیشود. گفتم خرج ما خرج اروپائی است ولی دخل ما دخل ایرانی. وقتی دخل ما ایرانی شد باید خرج مان هم ایرانی باشد باید در خرجهان هم دقت کنیم و نباید بی دقت نظر خرج اروپائی بکنیم باین نظر بنده این پیشنهاد را کردم و امیدوارم مخالفی هم نداشته باشد و مورد توجه واقع شود

رئیس - آقای مخبر

شیروانی (مخبر کمیسیون بودجه) - بسته است بنظر مجلس.

رئیس - آقای یسائی

یسائی - بیانیکه نماینده محترم آقای فیروز آبادی فرمودند تقریباً مالش يك سوءظنی است که بدولت دارند و اطمینان نمیکند پنج میلیون به دولت اعتبار داده شوند. میگویند دو میلیون داده شود. بنده عقیده ام این است که همانطور که اطمینان میکنیم که دو میلیون به دولت داده شود پنج میلیون را هم باید اطمینان داشته باشیم و علاوه دولت باید وارد يك مذاکره کردی و کار خنجات بشود و برتریب مناقصه يك معاملات بزرگی بکند و باید ظرفی که در مناقصه شرکت میکند اطمینان به حرفهای دولت داشته باشد که از مجلس شورای ملی اعتبار گرفته است و نیز حاضر بشود که معاملات بزرگتری به اقساط بکند. این است که در اینجا قید شده است که پنج میلیون بدهند ولی این پول را خیال ندارند يك مرتبه خرج کنند ممکن است در يك مدت مدیدی به شخصی که طرف معامله باشند به اقساط پرداخته شود و شاید تا دو سال دیگر مصرف پیدا نکند. ممکن نیست این پول همین امسال به مصرف برسد. در هر حال با اطمینانی که ما به دولت وقت داریم خصوصاً با قیودی که در لایحه دولت در کمیسیون شده است این نگرانی مورد ندارد و باید همین پنج میلیون اعتبار داده شود.

فیروز آبادی - يك توضیحی دارم.

رئیس - رأی گرفته میشود به قابل توجه بودن

این پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند.

(معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای عمادی.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده تبصره اول را به اینطور صلاح میدانم نوشته شود:

مستخدمین اداری راه آهن از متخصصین فنی داخلی

انتخاب میشود.

رئیس - آقای عمادی

میرزا سید علی (عمادی) - مقصود بنده از این پیشنهاد این است که یک عده زیادی از جوانان مملکت رفته اند چه در اروپا و چه در ایران یک تحصیلاتی کرده اند و در این امر هم متخصصند فقط قانون استخدام کشوری مانع از وصول آنها بخدمت است. حالا که یک امر مستحدث و تازه را بمجلس پیشنهاد میکنند و یک مؤسسه جدیدی است لا اقل این اشخاص را محروم نکنیم و اینها را هم بکار مشغول کنیم که اسباب تشویق سایر محصلین بشود و یک تشویقی شده باشند و در آتیه هم از وجود این طلاب و محصلین استفاده کنیم.

رئیس - آقای دشتی

دشتی - پیشنهاد آقای عمادی ظاهراً خیلی خوب است ولی اصولاً خیلی مضر است که ما قیمت تحصیلات جوانهای خودمان را استفاده از دخول در ادارات دولتی قرار دهیم. این اساساً یک فکر مضری است بلکه باید سعی کرد این فکر را از کله آنها بیرون انداخت بدانند که تحصیل فقط برای زندگی کردن و تولید ثروت است نه برای دخول در دوائر دولتی این عقیده آقایان نمیکند صلاح باشد بلکه مضر است مگر در باره یک اشخاصی که در یک فنی متخصص باشند.

رئیس - آقای مخبر

مخبر - بسته بنظر مجلس است.

شریعت زاده - مجدداً قرائت فرمایند.

(بنحو سابق قرائت شد)

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای عمادی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای فیروز آبادی قرائت میشود.

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده تبصره را به ترتیب ذیل اصلاح کرده پیشنهاد می نمایم:

تبصره - مستخدمین اداری راه آهن از بین مستخدمین رسمی و منتظرین خدمت وزارتخانه ها انتخاب و متخصصین فنی بر طبق قوانین موضوعه از داخله یعنی از اهل ایران کمترت خواهد شد مگر اینکه بعد از تجسس معلوم شود که متخصص نداریم.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده بهمان نظری که داشته و دارم که باید هر چه بتوانیم اهالی خود مملکت را تشویق کنیم که بروند چیز یاد بگیرند و اگر کاری داریم به خود آنها رجوع نماییم و از هر جهت برای ما بهتر است این پیشنهاد را تقدیم کرده که سالی برای هر نفری ده هزار تومان، بیست هزار تومان، سی هزار تومان تحمیل بر بودجه مملکت نشود. از این نقطه نظر بنده خیلی میل دارم که متخصصین و مستخدمین ادارات مطلقاً از اهالی داخله باشند مگر این که امکان پذیر نباشد یعنی نداشته باشیم آنوقت پس از تحقیق از خارجه استخدام کنند.

رئیس - آقای مخبر

مخبر - عرض کنم. اینجا گمان میکنم یک موضوعی بر نمایندگان محترم اشتباه شده است. این اعتبار برای احداث راه آهن در ایران است. برای ایجاد کار موقتی برای اشخاص نیست ما میخواهیم بوسیله راه آهن در مملکت کار ایجاد شود آقایان پیشنهاد میکنند که عجلاناً این پول را بدهیم به بیکارها بخورند. این غلط است، بالاخره در مملکتی که متخصص ندارد بیک نفر غیر متخصص نباید پول داد باید دینارهای این پول با یک وسائل صحیح عملی خرج شود. اگر ما راه آهن پیدا کردیم آنوقت خواهیم دید که آدم کم میآوریم. الان وزارت فراید عامه چندین مرتبه اعلان کرده است که اشخاصی که اطلاعات مهندسی دارند و مهندس هستند برای کار بیایند و بالاخره کسی

نیست که اطلاعی داشته باشد. ما که نباید خودمان را گول بزنیم.

رئیس - رأی میگیریم. آقایانیکه این پیشنهاد را قابل

توجه میدانند قیام فرمایند

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای زوار

زوار - بنده مسترد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای احتشام زاده قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم جمله ذیل به آخر تبصره اول ماده ۱ الحاق شود:

ولی دولت میتواند از تحصیل کرده های مدارس و حقوق کمتر از حد اقل حقوق قانونی مستخدمین رسمی برای کارهای غیر فنی راه آهن استخدام نماید. بدون اینکه مستخدمین مزبور مشمول قانون استخدام باشند.

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - البته در قسمت مستخدمین فنی و متخصصین اگر در داخله مملکت بود چه بهتر و الا باید از خارج استخدام کنند. اما در قسمت مستخدمین دفتری راه آهن بنده تصدیق میکنم که البته منتظرین خدمت حق تقدم دارند ولی استخدام در دوائر دفتری و اداری راه آهن را بنده خیدل میکنم اگر منحصر نکنیم به منتظرین خدمت بهتر باشد. بعضی کارها هست از قبیل مباشرت و دفترداری و محاسبه و این قبیل کارها که ممکن است، با یک حقوق کمتر از اشل یعنی بیست تومان و بیست و پنج تومان و سی تومان به یک اشخاص رجوع کرد که اگر چنانچه بخواهیم آنها را به منتظرین خدمت رجوع نماییم شاید یک رتبه عالی داشته باشند و حقوق بیشتری میخواهند. این جا صرفه جوئی به ما امر میکند که ما برای این قبیل خدمات یک اشخاص دیگری را استخدام کنیم که از عهده اینکار بر آیند و حقوق کمتر

بگیرند این یک نظر. نظر دیگر من این است که امروز قانون استخدامی در مملکت ما وضع شده و بموقع اجرا گذارده شده است و بواسطه اینکه منتظرین خدمت زودند جوانهایی که در این دوسه ساله اخیر تحصیلات خود را تمام کرده اند از دخول در ادارات دولتی محرومند. بنده کاملاً موافقم که تحصیل کرده ها نباید متوجه کارهای دولتی باشند. باید به شغل های آزاد بپردازند و قائم بذات باشند بدون اینکه متوجه باشند که از راه دخول در ادارات دولتی از نفع کنند ولی متأسفانه در مملکت ما یک کارهایی نیست و برای اشخاص تحصیل کرده کار منحصر شده است بدخول در ادارات دولتی. بنابراین خوب است همه از نقطه نظر صرفه جوئی و هم از نقطه نظر رعایت این قبیل تحصیل کرده ها جازه داده شود که این اشخاص را بیک حقوق زیر اشل برای کارهای دفتری راه آهن استخدام کنند و این عده و تبصره تقریباً استفاده آنها را منع میکند.

رئیس - آقای مخبر

مخبر - عرض میکنم. این پیشنهادات تعصب آمیز بعضی آقایان چندین عیب اساسی دارد که ما درست عکس این فکر را در نظر گرفتیم و در کمیسیون بودجه این تبصره را ضمیمه لایحه دولت کردیم. این تبصره را دولت پیشنهاد نکرده بود. البته دولت ها همیشه مدعی هستند که دستشان باز باشد و از این قبیل کارها که حضرات عالی پیشنهاد کردند بکنند ولی مجلس برعکس دید همیشه مراقب و نظر باشد که دولت نتواند در بودجه اساسی مملکتی یک تغییری بدهد چه رسد به این پول که از دوره پنجم بحال در اطرافش بحث شده که آنرا از هرگونه تعرضی مصون بداریم این پیشنهاد آقایان یک عیبش این است که قانون استخدام را بکلی از بین میبرد. قانونی که در یک موقعی ما برای جلوگیری از این قبیل حوادث وضع کردیم که بوسیله این قانون یک زنجیری دور ادارات بکشیم و یک جوانهای قائم

بالتاز در این مملکت درست کنیم بوسیله این پیشنهادات از بین ببرود. قانون استخدام میگوید بکنفر جوان تحصیل کرده تشریف ببرد توی يك اداره دولتی يكسال کار کند بعد جزء مشمولین قانون يك قبالة خدمت بدست او بدهند و حقوق اولیه او مساوی خواهد بود با عایدی شش هزار تومان ملك یعنی سی و دو تومان. این ماده قانون استخدام را هم بکنفر نمایند در آفتی مثل حضرتعالی پیشنهاد کرد و گذراندند که عقیده بنده غلط بوده است بالاخره قانون استخدام اجازه داده است که يك نفر جوان تحصیل کرده برود يك سال تجربه کند بعد استخدام شود. حالا حضرتعالی میگوئید تجربه کردن را معاف بدارند و او را کنترات نمایند که هم آتیة خودش تأمین نباشد یعنی رسمی نباشد و هر وقت دانشن بخواد بیرونش کنند و هم اینکه يك راهی ناز بشود برای دولت که قانون استخدام را زیر پا گذارد! این يك عیب عیب دوم این است که ما میخواهیم در نتیجه احداث راه آهن در مملکت کار ایجاد کنیم که تمام این جوانهای تحصیل کرده که بنده و حضرتعالی طرفدارشان هستیم به يك کار مشرفتمندانة اقتصادی برسند نه این که از حالا بادشان بدهیم که بروند پشت درب اداره راه آهن و بکنفر این پول به مصرف در ایل برسد. بنده عقیده دارم که آقایان پیشنهادی بدهند که بکار صرفه جوئی این پول بخورد مثلاً پیشنهاد کنند که منتظرین خدمت سایر وزارتخانه ها که میآیند و در اداره راه آهن کار میکنند با همان اعتباری که از بودجه مملکتی دارند کار کنند و پول راه آهن را مواجب ندهند.

پول راه آهن همانطور که بنده در کمیسیون بودجه پیشنهاد کردم و سایر همکارهای محترم هم موافقت فرمودند باید به مصرف مزد عماله و متخصص و خرید آلات و ادوات راه آهن برسد و هر مخارج متفرقة را که ما میخواهیم بتراشیم برای بودجه مملکت که درش باز است پیش بینی کنیم.

رئیس -- رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای احتشامزاده آقایانیکه موافقت قیام فرمایند. (چند نفری برخاستند)

رئیس -- قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای حقنویس قرائت میشود.

(به این نحو خوانده شد)

این جانب پیشنهاد میکنم که کلمه ایرانی بعد از کلمه (في) در تبصره اولی از ماده اول ضمیمه شود

رئیس -- آقای حق نویس

حقنویس -- بنده خیال میکنم این مطلب بقدری واضح است که نوشتن آن از نقطه نظر غفلت مختصری بوده برای خاطر اینکه متخصصین فنی خارجی کنتراتشان باید به تصویب مجلس برسد و متخصصین فنی داخلی ایرانی را خود دولت میتواند بدون اجازه کنترات کند و چون این کلمه بطور مطلق نوشته شده بود بنده برای اینکه دست معلوم شود که متخصصین فنی که دولت در قوانین موضوعه میتواند کنترات کند همین متخصصین فنی ایرانی است به این جهت بنده پیشنهاد کردم که کلمه (ایرانی) اضافه شود.

مخبر -- عرض کنم که البته تصدیق میفرمائید که ما با اضافه کردن کلمه ایرانی در اینجا متخصص فنی ایرانی پیدا نمیکنیم. بالاخره متخصص فنی ایرانی وقتی پیدا میکنیم که از مدرسه بیرون بیایند و متخصص فنی شده باشند. اما اینکه میفرمایند کنترات مستخدمین فنی خارجی را باید به مجلس آورد و در اینجا تصویب کرد قوانین موضوعه که ما نوشته ایم البته تصدیق میکنید قانون اساسی هم جزء قوانین موضوعه است و همانطور هم که اشاره شد کنترات اتباع خارجی باید به مجلس بیاید و الا اتباع داخلی را دولت مطابق قانون استخدام میتواند کند در کمیسیون هم این مذاکره شد حتی آنجا نوشته شده بود قانون اساسی و

قوانین موضوعه، گفته شد که قانون اساسی هم جزء قوانین موضوعه است و همانطور که فرمودند عملاً هم اینطور میشود ولی اینجا اگر ایرانی را بنویسیم مفهوم مخالف میشود که متخصصین خارجی را ابتدا استخدام نکنیم

رئیس -- رأی گرفته میشود به قابل توجه بودن این پیشنهاد آقایان موافقت قیام فرمایند.

(معدودی برخاستند)

رئیس -- قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای دیبا.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد منبایم آخر تبصره ۱ علاوه شود:

پرداخت وجوه بعنوان روز مزدی بستمناء عماله و سر عماله ممنوع خواهد بود.

رئیس -- آقای دیبا

طباطبائی دیبا -- آنچه بنده شنیده ام در وزارت فوائد برای اینکه بعضی کنتراتهاي خارجی را به مجلس نبرند بعنوان روز مزدی دو تومان پنج تومان ده تومان اتباع خارجی را می آورند اجبر می کنند. این مسئله اساساً صحیح نیست ممکن است يك مضراتی هم داشته باشد. این بود که بنده این پیشنهاد را کرده که در آخر این تبصره علاوه شود برای جلوگیری از این مفاسد.

رئیس -- آقای یاسائی

یاسائی -- این پیشنهاد آقای دیبا در کمیسیون بودجه هم مذاکره شد که قید شود ولی دیده شد که در عمل دولت دچار مشکلات می شود. بالاخره شاید يك اشخاصی باشند که صلاح باشد دولت آنها را رسماً استخدام نماید...

طباطبائی دیبا -- استخدام نکنند.

یاسائی -- احتیاج به عمل آنها دارد ولی به جهات سیاسی و غیر سیاسی صلاح نیست آنها را کنترات نمایند و این راه حل است که بالاخره پیدا کرده اند که

يك نفر متخصص را می آورند و روز مزدی کار میکنند و ضرری هم بجائی نمیرسد. در کمیسیون هم این پیشنهاد شد ولی چون دیده شد که اصطلاحی با قوانین موضوعه نمیکند قبول نشد و همینطور تصویب شد.

ارباب کیخسرو -- مجدداً قرائت شود.

رئیس -- قرائت میشود.

(پیشنهاد آقای دیبا مجدداً قرائت شد)

رئیس -- آقای مخبر.

مخبر -- بسته بنظر مجلس است.

رئیس -- آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس -- قابل توجه شد. پیشنهاد آقای تقی زاده قرائت میشود.

(بشرح آتی خوانده شد)

این جانب پیشنهاد می کنم که در آخر تبصره اول اضافه شود:

مگر متخصصین فنی خارجی که کنترات آنها مطابق قوانین اساسی بتصویب مجلس خواهد بود.

رئیس -- آقای تقی زاده

تقی زاده -- گویا در اصل مسئله اختلافی بین آقایان نیست ولی در ضمن توضیحی که مخبر کمیسیون دادند فرمودند که قانون اساسی هم جزء قوانین موضوعه است. اگر از حالا نخواهیم همچو اصطلاحی را قبول کنیم بنده حرفی ندارم. ولی در گذشته هر چه می نوشتند می گفتند قوانین اساسی با قوانین موضوعه. قوانین موضوعه آنها را می گفتند که مجلس شورای ملی هر روز میتواند وضع کند و هر روز عوض کند. و اینجا ظاهر عبارت موهم این است که متخصصین را دولت باید بر طبق قوانین موضوعه استخدام کند. البته متخصصین داخلی را میشود استخدام کرد. هیچ شکی نیست و مانعی

ندارد. ما اگر مینوشتیم ایرانی مقصودمان این است که دولت نمیتواند غیر ایرانی را کنترلی کند و بعقیده بنده اگر این عبارت در اینجا اضافه نشود دست دولت باز است و موهم این است که متخصصین فنی را عموماً دولت میتواند بدون اینکه به مجلس بیاورند استخدام کند لهذا توضیحش هیچ اشکالی ندارد.

مخبر - دو مرتبه قرائت شود.

(بشرح سابق خوانده شد)

مخبر - این پیشنهاد را بنده خودم در کمیسیون بودجه کردم بعضی از رفقا لازم ندانستند معیناً قبول میکنند. رئیس - ماده اول به کمیسیون مراجعه میشود. ماده دوم قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - پیشنهاداتی که در نتیجه اعلان مناقصه راجع بخرید ادوات راه آهن از خارجه در ظرف شش ماه واصل میشود سر بسته بمرکار خانه تحت نظر رئیس راه آهن ضبط و پس از انقضای شش ماه با حضور رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن در هیئت وزراء باز و تشخیص شده و بوسیله وزارت فوائد عامه بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

رئیس - آقای فرمند

حسنعلی خان (فرمند) - بنده نقطه نظر مخالفم بک نظر و سلیقه بود که می خواستم بعرض آقایان برسانم. در ابتاده می نویسد که دولت اسباب و ادوات و آلات و راه آهن بخرد و پیشنهادات کمیانیها را سر بسته در هیئت ووراء با آن تفصیل باز کنند و بالاخره مناقصه را بموقع اجرا بگذارند. بنده اصولاً معتقد بوده و هستم و چنانچه بعرض آقایان هم مکرر رسانده ام که اگر بخواهیم سرعت در ایجاد راه آهن بدهیم بهترین وسیله این است که بک کنترلهائی با بک کمیانیهای ساختمان بسته شود این کمیانیها تمام لوازمات را دارند و بیابند راه آهن را بکشند، بعد از آنکه کشیدند آنوقت بکمه

متخصص راه آهن از مملکت دیگر می آورند آن راه آهنی که آن کمیانی های ساختمان کشیده اند ممیزی میکنند و از روی ممیزی آنها به آن کمیانی پول میدهند بایک حق الزحمه. اگر وزارت فوائد عامه موفق به بک همچو کنترلهائی بشود خیلی اسباب سهولت کار فراهم خواهد شد هم راه آهن زود تر کشیده می شود و هم این اشکالاتی که همیشه دولت برای اداره کردن کارهائی که پول تویش می آید دارد پیدا نخواهد کرد. ممکن است هر ساله بک لایحه بیوریم در مجلس و رأی بدهیم و کار راه آهن در اینجا مطرح بشود و بعد کنترلات بایک کمیانی به بندند بعد از آنکه کمیانی تمام کرد تحویل بدهد و بعد پولش را بتدریج یا بقسط : هر طور که با او معامله میشود بگیرد ولی باین شکلی که در اینجا نوشته شده که دولت ادوات بخرد و چندین دسته مهندس درست بکند و بک اعضائی استخدام کند بنده میترسم مثل راه مانزدان بشود (که اغلب آقایان از آن مسبقند) بایک جور هائی بشود که موجب تأخیر امر بشود و آنطور که ما انتظار داریم کار راه آهن سرعت پیدا نکند در صورتیکه بنده معتقدم که راه آهن باید تا سرعت اوقات کشیده شود زیرا حالا که بایک مبلغی مالیات بمرم تحمیل کرده ایم بایستی از این مالیات هم هر چه زودتر ممکن است بمرم منفعت بدهیم. باین شکلی که بنده در اینجا می بینم که سالی پنج میلیون از این کمیانی رایل بخزند و از آن یکی لکومتیو بخزند این بعقیده بنده طول و تفصیل بسیاری پیدا میکنند در صورتیکه اگر وزارت فوائد عامه در نظر داشته باشد که در ضمن عمل هم فرضاً ده فرسخ راه آهن که کشیدند بقبه اش را با بک کمیانی کنترلات ببندند این بمنفعت مملکت ما خواهد بود و برای دولت هم زحمت فکری و بک مناقشائی که ممکن است در آتیه برای مصرف این مخارج و عملیات مأمورین دولت و غیره پیش بیاید و اسباب زحمت و بعضی حرفها بشود پیش نخواهد آمد. اگر وزارت فوائد

عامه در نظر بگیرد که این معنی را هر وقت ممکن شد عملی کند بنده تصور میکنم خیلی زود تر و آسانتر راه آهن ما انشاء الله کشیده خواهد شد

وزیر فوائد عامه - این مسئله که آقا بین فرمودند خیلی اساسی است. اساساً هم نظر دولت و نظر متخصصینی که برای این کار استخدا شده اند و رئیسشان بلند است همین است بایک قدری تفاوت. اولاً بین راه سازی و خرید ملزومات راه ما تفاوت میگذاریم. خرید لکومتیو، خرید ریل، خرید واگون، اینها ربطی بساختن راه ندارد. راه را باید بسازند، لکومتیو و واگون هم از هر کس ارزانتر میدهد باید بخرند ولی در ضمن مناقصه هم که اعلان خواهد شد بعضی کارها و قسمتهای این راه را (که بعد از مطالعه معلوم خواهد شد چه قسمتهائی است) ما محتاج خواهیم بود بایک کمیانی که متخصص و مخصوص آن کار باشد بدهیم مثلاً اگر محتاج شدیم بک تونل بسازیم یا پلهای بزرگ بسازیم و البته محتاج هم خواهیم بود اینها مقاطعه دادنش بیک چنین کمیانی هائی صرفه اش بیشتر است و در همان اعلان مناقصه بتحدید حدود پل و تونل و سایر صفاتش ما بمناقصه خواهیم گذاشت. اگر هم کسی پیدا شد که بیاید و اسباب کار بیاورد و خودش متصدی شود و اینها را برای ما بسازد و تحویل بدهد ضرر ندارد نظر متخصصین و دولت هم این است که این کار را بکنند و آن مقاطعه را بدهد ولی اگر پیدا نشد مجبوریم خودمان بسازیم. اما آمدیم سر راه سازی. ساختن راه هم دو قسمت است یکی ساختن زیر راه است و یکی ساختن روی راه است هر دوی اینها را هم باز نظر دولت و متخصصین این است که قطعه قطعه نکند که معین نمایند مثلاً هر چند کیلومتر را مقاطعه بدهیم که سازند بعضی از کار هایش را ممکن است متصدیان ایرانی خودشان پیدا شوند و مقاطعه بکنند و بسازند مثلاً خاکریزی دارد. شن ریزی دارد کندن بک گوشه تپه دارد این کارها را همین متصدیانی که در ایران

پیدا میشوند میتوانند با دستور بک مهندس الحجه دهند بعضی از کارها هم البته هست که بک اسبابهای مفصلی میخواهد از قبیل گذاشتن رایل و ساختن بعضی بیج ها آنها را هم بی خیال نیستیم که اگر بصره مقرون تر باشد باز مقاطعه بدهیم اعم از اینکه در این کسی پیدا شده مقاطعه کند یا از خارجه بیاید.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنظر بنده در این ماده نواقصی موجود است. یکی که خیلی اهمیت دارد موضوع مناقصه است در خصوص لوازمی که ممکن است در داخله مملکت مورد احتیاج شود و در نتیجه اعلان مناقصه خریداری شود. نسبت بین قسمت در این ماده تکلیفی معین نکردند است و منحصر است به ادواتی که فقط از خارجه خریداری خواهد شد و البته باید این مطلب توضیح شود. یکی دیگر مینویسد که (و پس از انقضای مدت شش ماه) بنده نفهمیدم که پس از انقضای شش ماه برای چه نوشته شده است: آیا مقصود این است که مدت اعلان مناقصه شش ماه باشد یا بعد از تمامیت مدت اعلان مناقصه و وصول پیشنهاد باید شش ماه تأمل شود. در هر صورت این بک چیز مهمی است و تصور می کنم در این باب باید صریحاً معلوم شود که این شش ماه بچه مناسبت است آیا مدت مناقصه شش ماه است: اگر مدت مناقصه است که باید قید شود و اگر نظر دیگری است بفرمایند که پس از انقضای شش ماه مقصود چیست؟ از چه تاریخ است؟ مناقصه هم در نقاط مختلفه بعمل میآید. بنظر بنده این بک قدری ناقص است. فرض بفرمائید در بک مملکتی در بک موقعی اعلان مناقصه منتشر میشود در بک مملکت دیگر در تر اعلان منتشر میشود. این از چه وقت است؟ و در هر صورت این ماده بک نواقص دارد که باید آقای مخبر و آقای وزیر فوائد عامه ترتیبی بدهند که رفع شود

مخبر - در قسمت دوم فرمایش ایشان قانون اجازه

احداث راه آهن را یادآوری خدمتشان میکنم که در ماده ششم گویا مصرح است که پیشنهادات مناقصه باید در ظرف ششماه بعمل بیاید. بنا بر این اینجا اگر شاه نوشته شده بر طبق ماده ششم آن قانون است و اما در قسمت دیگر مقصود از اینست که در هیئت دولت پیشنهادات باز شود فقط همان پیشنهادات خارجی است و الا اگر دولت بخواهد سنگ ریزه بخرد یا گنج و آهک از داخله بخرد این پیشنهاد را در هیئت وزراء بپزند و باز کنند و يك مقدار اوقات صرف کنند لازم نخواهد بود. این را خود اداره راه آهن اعلامش را منتشر میکنند و از داخله خریداری میکنند. مقصود از این دقتی که ما کردیم در این قسمت این است که پیشنهادی که کارخانجات اروپائی میدهند در اداره راه آهن سر بسته ضبط شود، مدت قانونی که خامه یافت در هیئت دولت بپهر همان کارخانه پیشنهادات باز شود و در آنجا اعلان مناقصه را دولت به بیند کدام در درجه اول است قبول کنند. اصل مقصود ما همین است. عبارت ماده هم صریح است و البته همانطور که خودشان هم تصدیق میفرمایند پیشنهادات داخلی لازم نیست این رسومات را طی کنند. همان اداره راه آهن اعلان میکنند و مناقصه میگذازد و چیزهایی را که در داخله هست خریداری میکند.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده با کمال اعتماد و حسن عقیده که آقای وزیر فوائد عامه دارم و میدانم ایشان مرد بزرگوار عقیبنی هستند موقع را مقتم میشمارم که بایشان تذکر بدهم که این موضوع مبتلا به فعلی مایک موضوع فوق العاده مهمی است برای اشخاصی که منتظر استفاده های سوء هستند و باید پیش از همه چیز توجه و اهتمام کنند که آن اشخاصی که شاید الان در خارج تشریک مساعی کرده اند و کلاههاییم مالیده اند که مبدا دست آنها قوی بشود و بتوانند این کلاه هارا با آن سرهائی که منظورشان است بگذارند و يك پولهائی که در نتیجه جان و عمر و

همه چیز مردم تحصیل شده به کیسه و جیب يك عده مردم استفاده چینی رفته باشد این يك چیز خارجی است که بنده اینجا جسارت کرده و ضرری هم ندارد. بنده در اینجا ماده دوم را بجهائی ناقص میدانم اولاً راجع به چیزهایی که در مملکت مناقصه گذارده میشود گفته شد در اداراتی که مربوط براه آهن است پیشنهادات را باز کنند بنده ضرری برای این کار نمی بینم که این پیشنهادات را هم در يك جمعیتی باز کنند و مطالعه کنند که يك عده سواي اجزائی که در ادارات مخصوصه راه آهن هستند در آن نظارت داشته باشند ضرری هم بجسائی وارد نمیشود. ما میدانیم يك قسمت مهم از این پول در داخله باید مصرف شود و آنچه در نتیجه مناقصه شاید بطور مقاطعه باشخاص داده شود پیشنهادات را چه ضرر دارد در هیئت دولت باز کنند و مطالعه نمایند. بنده که ضرری برایش نمی بینم. يك قسمت دیگر راجع بخريد راه آهن و غیره است از خارجه در این قسمت لازم بود تذکر بدهیم باقائیان که آهنی که از حیث تصفیه در يك درجه واقع شده باشد در مملکت مختلفه جنسش فرق میکنند. ولو اینکه در آن مملکت نسبت بمملکت دیگر از حیث تصفیه مساوی است معذک جنسش فرق دارد. چه بسا میشود که آهن يك مملکتی نسبت بمملکت دیگر فوق العاده جنساً تفاوت دارد و قیمه هم تفاوت دارد پس از آنکه شما مناقصه گذاشتید بدیهی است يك مملکتی که آهنش بدتر است و ساختمانش هم بدتر است مناقصه اش کم در میآید و شما خیال میکنید آن که قیمتش کمتر است باید اختیار کرد در صورتیکه مصلحت اجازه نمیدهد که يك آهن بد تري و يك ساختمان بد تري نظر بان که به قیمت کمتر معین کرده اند شما قبول کنید. از این جهت لازم است در این موضوع اهمای بفرمائید که از نقاطی که خونی آهن و ساختمانشان تصدیق شده باید مناقصه بعمل بیاید و پیشنهاداتشانرا به پذیرند نه از نقاطیکه بدی آهن آن مسلم است. این است عقاید بنده. دیگر البته خود آقایان هم کمال دقت را

خواهند فرمود.

رئیس - آقای آقای سید یعقوب موافقید؟

آقای سید یعقوب - با فرمایشاتی که آقای کازرونی فرمودند مخالفم.

رئیس - با ماده موافقید؟

آقای سید یعقوب - خیر. با ماده هم مخالفم.

رئیس - با هر دو مخالفید. آقای باسائی

باسائی - فرمایشی که آقای کازرونی میفرمودند غالباً يك سوء ظنهائی است که نسبت بعمل دولت گاهگاهی در مجلس ابراز میشود بالاخره همان توهمائی که جنابعالی میکنید وزراء هم همین توهمات را میکنند. همین دقت هائی را که ما و شما میکنیم آنها هم می کنند بالاخره این قیدی که در اینجا شده است در لایحه دولت نبوده است و در کمیسیون بودجه اضافه شده است که پیشنهادات در ظرف ششماه واصل بشود و در تحت نظر رئیس راه آهن مستر بلند مضبوط شود پس از انقضای آن مدت بپروند در هیئت وزراء و پیشنهادات را باز کنند و بعد تشخیص بدهند کدام اصلح و انفع است و جهات سیاسی و کلیه ملاحظاتی که لازم دارد بکنند و بعد وزیر فوائد عامه بموقع اجرا بگذارد. لهذا این مذاکرات بعقیده بنده موردی ندارد...

کازرونی - مذاکرات اول مجلس را در نظر بیاورید.

باسائی - بنده با مذاکرات اول مجلس هم چندان موافق نیستم بالاخره آن کسی که بامین مالیه يك محلی تعرض دارد باید دولت را استیضاح کند اگر اعتراض وارد و مدلل است و الا در مجلس تعرضات کردن بدون اینکه ترتیب از بان داده شود و در تحت سؤال یا استیضاح باشد بنظر بنده برای حیثیت مجلس هم خوب نیست. در هر حال بنده عقیده ام این است که این ماده که اضافه بلايحه شده است کافی است و هر قیدی که شما بکنید بالاخره مادامی که این سوء ظنها هست ممکن است يك توهمات دیگری پیش بیاید و همین توهمات است

که منرا از عمل باز داشته. اینقدر سوء ظن در کارها بنظر بنده مفید نیست. آخر در آتیة باید نسبت بوزراء يك قدری اعتماد و اطمینان نشان داد و این وضعیت سابق را يك طوری مقراض کرد که در آتیة مثل گذشته آنقدر عملیاتمان را بطور زردید و سوء ظن و سبز چیزها نگاه نکنیم. از نقطه نظر مصالح مملکت بعقیده بنده بیدان وضعیت و این سوء ظنهایی بپورده منسوخ شود شاید اگر از موقعی که لایحه راه آهن بمجلس آمده تا حالا حرفهائی که شنیده اید و بگوشتان رسیده است در نظر بیاورید می بینید تمامش مبنی بر سوء ظن بوده است و هیچ حقیقه نداشته است ما نباید در اینجا يك مذاکرائی بکنیم که جامعه را وادار بسوء ظن بکنیم در صورتیکه هیچ حقیقی غیر از این که ما میخواهیم خط آهن بکشیم و دولت هم همت دارد و اعلیحضرت اقدس هم ابوتی هم اهتمام دارند که هر چه زودتر راه آهن کشیده شود در بین نیست.

مخبر - نظر بان که يك اظهاراتی این جا شد و ممکن است يك سوء تفاهمی ایجاد کند لازم است که بنده يك توضیحی بدهم. اولاً باید آقای کازرونی را بنده مطمئن کنم که این ماده ایست که خود دولت در کمیسیون پیشنهاد کرده است یعنی ما يك تبصره دیگر پیشنهاد کرده بودیم که شاید بان محکمی و مقفی نبود و آقای وزیر فوائد عامه در کمیسیون بودجه فرمودند که نظر دولت برای مناقصه این است و میخواهیم اینطور اقدام کنیم ما بایشان گفتیم که خوب است اجازه بفرمائید این را بصورت قانون در بیاوریم که اگر بالاخره يك كس دیگر هم بنامد يك روزی آمد و روی این میز نشست بداند وظیفه اش این است که بان ترتیب باید اجراء کند. ایشان موافقت کردند ما هم بصورت قانونی همان عملی را که دولت در نظر داشته است در آوردم و تقدیم مجلس کردیم و اما آقای فرمودند يك فرمایشاتی کردند که ممکن است اینجا يك سوء تفاهمی ایجاد شود. مجلس شورای ملی نه در لوائح سابق

يك بیانی فرمودند که کان میکم آن بیانات با حق وکالت منافات داشته باشد. بلی وزیر هم عقیده اش این است که باینده کار بکنند ولی بنده که دست از مسؤلیت بر نمی دارم بنده نمیخواهم بگویم علاقه ام از آقای هدایت بایران بیشتر است ولی بنید بروم توی خانه ام بنشینم و بگویم آقای هدایت کار خودش را میکند. این طور نیست که بگوئیم ما که به آقایان اطمینان داریم یا شویم برویم. خیر. وزیر هر روز باید بیاید این جا بنشیند و بنده و جنابعالی هم هر چه معتقدیم بهشان بگوئیم همین طور آقای کازرونی بگوید. متصل وزیر باید تحت سؤال باشد. وزیر فلانطور است سلب مسؤلیت از ما میکند دیگر این که شما هم این قدر حمله فرمائید که بعضی ها که دلتنگ از مأمورین مالیه هستند استیضاح کنند با این سوابقی که خود حضرتعالی مسبوق هستید خواست از استیضاح خجالت بکشید چون اختیار در دست ما که نیست. حالا آمدم سر مده این جا نوشته شده است (راجع بخیرید ادوات راه آهن از خارجه در ظرف ششاه) و معین نکرده است که آیا بعد از تاریخ اعلان است یا بعد از تصویب قانون.؟ و هیچ معین نکرده است که مبدء ششاه از چه وقت است و حقیقه با آن علاقه که تمام مقامات به راه آهن دارند میخواستم ظرف مدت را معین کنیم که معلوم باشد و البته بعد از این که قانون از مجلس شورای ملی گذشت وزراء مأمورند که بروند و اعلان مناقصه بکنند. بنا بر این مدت هم باید معین بشود این یکی. يك عبارت دیگر هم همان است که بنده همیشه نظریات خودم را از دست نمی دهم بنده موافق هستم که عالم بنشینم و باید متخصص بیاوریم و متخصص هم اختیارات بدهیم لیکن خدا شاهد است ولو اینکه وزیر هر کس باشد یا هر متخصصی که باشد من نمیتوانم بگویم که نسبت به آن وزیر هیچ اعتماد ندارم و تمام اعتماد نسبت به آن متخصص است اینکه در اینجا نوشته شده است بمر کار خانه تحت نظر رئیس راه آهن بنده با

و نه در این لایحه بدولت اجازه نداده است که ساختمان راه آهن ایران را بطور کلی بیک کیان یا يك مؤسسه برگذار کند و از ایشان هم استدعا میکنم که در موقعی که يك قانونی که مربوط بیک عملی نیست در مجلس مطرح است اظهارش را هم نفرمایند ولی اگر دولت صلاح بداند يك قسمتی از راه آهن را مثلا ساختن يك پل یا يك تونلی را بیک مؤسسه خارجی برگذار کند همانطور که نماینده محترم آقای تقی زاده پیشنهاد کردند آن را باید لایحه اش را بیاورند بمجلس و مجلس هم تصدیق کند که يك قسمت از راه آهن را بدست فلان متخصص خارجی یا مؤسسه خارجی بسازیم و الا ما در این لوایح هیچکدام بدولت اجازه نداده ایم که ساختمان راه آهن را بیک کیان واگذار کند

وزیر فواید عامه - نظر دولت هم همین است که اگر اقتضا کرد همچو کاری بکنند لایحه اش را بیاورد بمجلس فرمند - اجازه میفرمائید توضیح بدهم؟ در عرایض بنده سوء تفاهم شده است

رئیس - مطابق نظامنامه؟

فرمند - بلی

رئیس - بفرمائید

فرمند - بنده همانطوری که آقا فرمودند عرض کردم این ترتیب را صلاح میدانم ولی اگر دولت بخواهد باید لایحه اش را بمجلس بیاورد البته بنده هم بیک کنتراتی را عرض نمیکنم بدون اجازه مجلس باشد

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - بنده در این ماده اساساً چون يك تقیدانی هست کاملاً موافقم لیکن همانطور که آقای شریعت زاده يك ابهامی را در نظر آورده اند بنده هم در نظر دارم و خواستم بعرض مجلس برسانم که مخبر محترم متوجه باشند و پیشنهادی هم عرض کرده ام. لیکن اساساً آقای یاسائی

این جمله هم مخالف هستم زیرا باید در تحت نظر وزیر فواید عامه باشد یا تحت نظر وزیر داخله یا وزیر مالیه اینقدر هم ما نباید بقول آقای یاسائی سوء ظن داشته باشیم. هر چه باشد ایرانی پیش من مقدس تر است. حالا فحش هم میخورم بخورم ولیکن حس ایرانیت من از دستم نمی رود و باید حتماً بنویسیم تحت نظر وزیر فواید عامه باشد یا وزیر داخله یا خارجه این قدر ما نباید بکلی دست و پای وزیر را به بندیم و بگوئیم بیفت زیر چنگال او این است عقیده بنده و دیگر اینکه نسبت فرمایشات آقای کازرونی هم مخالفم اینکه فرمودند بعضی جاها آهش خوبست و بعضی جاها بد است و معلوم است آنجا هائی که آهش بد است لابد اعلان مناقصه اش را کمتر میدهند چون آهش بد است و آنوقت فوراً وزراء او را قبول میکنند اینطور نیست. اعلان مناقصه نسبت به آن جنسی که از هر جهت متساوی باشد میدهند. مناقصه نسبت به جنسی است که از حیث ذات و صفات متساوی باشد نه اینکه یکی خیلی خوب و یکی بد اینکه مناقصه نسبت مسئله علمی است. یعنی وقتی که يك شیئی با شیئی دیگر از حیث ذات و صفات متساوی شدند مناقصه میشود این است که بنده فرمایش آقای آقا میرزا علی ابرار کردم این نظریات بنده نسبت باین ماده بود. حالا خوبست آقای مخبر هم نظریات خودشان را فرمایند تا اصلاح شود.

وزیر فواید عامه - بنده يك قسمتهائی که لازم است جواب عرض میکنم یکی اینکه اینجا که نوشته شده است مناقصه اول این ششاه از تاریخ است که ما مناقصه را اعلان می کنیم و مقصود قانون هم گویا همین بوده است که ششاه مهلت بدهند یعنی چون جوابها یس و پیش میرسد در اختیار يك جوانی و يك صورتی عجله نشود شاید بعد يك صورتی برسد که بهتر باشد و آنوقت وقت گذشته باشد و اینکه نوشته شده است که صورت جوابهای مناقصه باید پیش

رئیس راه آهن ضبط شود نظر به تمرکز است نه به امنیت یا غیر امنیت. همه جا الحمد لله امن است ولی بالاخره کارخانجات باید بدهند که کاغذشان در کجا جمع میشود. پیش وزیر بیاورند در کابینه اش جمع میشود باذارة راه آهن ببرد پیش او جمع میشود و بالاخره او متخصص اینکار است و البته سرو کار هم با او است از این جهت گفتیم پیش او جمع شود و بعد در هیئت وزراء با حضور وزراء و رئیس کل مالیه و متخصص راه آهن خوانده شود و البته حضور اینها در اینجا ها هم لازم است چون وقتی که با کتفا باز میشود بهتری و بدتری و موافقت آن جوابها را با شرایط مناقصه تمام اینها را آنها درست میفهمند. شاید ما درست نفهمیم مقصود این است که آن جوابها در هیئت مجلس تشخیص داده شود. ما راجع به آهن که فرمودند البته این مطلب صحیحی است همه جوابها در دنیا هست بخصوص آهن رابیل که آهن مخصوصی است با اجزای مخصوص که بیشتر سسته است بکمی و زردی ذغالش و در حقیقت فولاد است که مقاومت میکند البته ماهیت آن رابیل هم اهمیت دارد در مناقصه هائی که داده می شود که چه جنس باید باشد و آنکمی کارخانه را می شناسند و میدانند کدام کارخانه خوب میسازد و کدام کارخانه بد می سازد و بالاخره از هر مملکتی که بخواهند بخرول بگیرند خودشان يك مفتشینی دارند یکی هم خودشان راه آهن دارند باید از همان جنس رابیلی بما بدهند که خودشان راه آهن ساخته اند و البته این دقتها باید بشود و خیلی هم خوبست مذاکره شود و در خارج هم بین دولت و متخصصین این مذاکرات شده است در صورت مناقصه هم ملاحظه خواهید فرمود که همه این ملاحظات شده است منتها همه اینها را که ذکر نکردیم برای این است که در این جا مقصود اعتبار پنج میلیون است

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس -- اگر آقایان موافق هستند پیشنهادها بماند برای بعد از تنفس

بعضی از نمایندگان -- صحیح است (در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس -- از قریب معلوم راجع به تعیین کمیسیونها بین آقایان اتفاق نظری حاصل شده ممکن است در موقعی که در پیشنهادها مذاکره میشود کمیسیونها هم انتخاب شود. راجع به انتخاب کمیسیونها دو فقره پیشنهاد رسیده است یکی اینکه کمیسیون خارجه عوض نه نفر دوازده نفر باشد (نمایندگان -- صحیح است) این پیشنهاد از آقای دادگر و آقای یسائی است. یک پیشنهاد دیگر هم هست راجع بکمیسیون معارف که آهم دوازده نفر باشد. در هر دو فقره رأی بگیریم اول رأی میگیریم که کمیسیون خارجه دوازده نفر عضو داشته باشد. آقایانیکه موافقت قیام فرمایند.

(غلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. رأی گرفته میشود که کمیسیون معارف هم دوازده نفر عضو داشته باشد آقایان موافقت قیام فرمایند

(اثر برخاستند)

رئیس -- تصویب شد. دو نفر هم بقرعه بایستی برای نظارت معین شوند

« اقتراع بعمل آمده بدو آقایان حاج میرزا حبیب الله »
 « امین و نوبخت معین گردیده چون هر دو غایب بودند »
 « مجدداً اقتراع بعمل آمده آقایان میرزا سید مهدی »
 « معتمد و آبه الله زاده خراسانی برای استخراج آراء »
 « معین گردیدند »

رئیس -- انتخابات در تحت نظارت دو نفر که معین شده اند بانضمام یک نفر منشی در خارج بعمل میآید برای اینکه مجلس از اکثریت نیفتد آقایان دو به دو

تشریف میبرند بیرون و رأی میدهند و زود مراجعت میکنند. از طرف دست چپ هم تشریف ببرند بهتر است آقای وزیر مالیه

وزیر مالیه -- درچندی قبل از این خاطر محترم آقایان را از جریان قضیه تریاک در جامعه ملل و مأموریت نمایندگان ایران بطور اختصار مستحضر داشتم برای اینکه يك توضیحات بیشتری خدمت آقایان تقدیم شده باشد و خاطرشان از جریان امر مستحضر شده باشد شرحی بمجلس عرض کرده ام و يك خلاصه راپرتی هم ضمیمه کرده ام که حالا تقدیم میکنم بمقام ریاست که بهر ترتیبی که مقتضی میدانند برای استحضار و اطلاع آقایان عمل کنند و بطور خلاصه عرض میکنم که در نتیجه اقدامات مأمورینی که در شورای جامعه داشتم وضعیت دولت ایران در موضوع زراعت تریاک و توجهی که جامعه ملل و عموم ملل دیگر باین قضیه داشتند خیلی بهتر شده است سابق بیشتر مطلب را معطوف کرده بودند به قسمت زراعت تریاک و هر مصیبتی یا هر بدی که از این قضیه در دنیا تصور میشد گناهش را فقط بر زارعین تریاک و حاصل تریاک وارد میکردند در صورتیکه يك نکته خیلی واضحی که بکلی مکتوم مانده بود و بوسیله نمایندگان و مأمورین ما در جامعه روشن شد و در معرض افکار عمومی دنیا گذاشته شد این است که يك قسمت عمده توجه باید معطوف بآن هائی باشد که از تریاک آن مواد مضره را عمل میآورند یعنی آنهائی که مرفین و قسمت های دیگری که از قبیل مرفین است و از تریاک عمل می آید آنها را با کارخانه های خودشان و با اسباب و آلات خودشان درست میکنند و در دنیا منتشر می کنند و این مطلب شاید بواسطه اینکه در آن قسمت يك ذی نفعهائی بودند که توجه را بیشتر معطوف بزراعت تریاک میکردند که بیشتر زراعت آسیائی است بکلی مکتوم و مکتوم مانده بود این خدمت را هم نسبت بجلو گیری از صرف تریاک

در دنیا و هم نسبت بمحفظ ملل آسیائی و مللی که زراعت تریاک میکردند نماینده های دولت ایران در شورای جامعه کرده اند و تصور میکنم که انشاء الله در موقعی که مجدداً مطلب طرح خواهد شد يك صورت خیلی خوب و بهتری را از برای ما تهیه کنند فعلاً این اطلاعاتی که تقدیم می شود يك اطلاعات خلاصه است و در موقعی که يك طرح قانونی نسبت باین امر از طرف دولت بمجلس تقدیم خواهد شد و عنقریب اینکار خواهد شد يك اطلاعات مبسوط تري از تمام راپرتی که در این قضایا تهیه شده حاضر خواهد شد و بطبع خواهد رسید و برای اطلاع خاطر آقایان قبلاً توزیع خواهد شد در این موقع از نقطه نظر حق قدر دانی بنده زائد نمیدانم که اینجا حضور آقایان رضایت کامل دولت ایران را از نماینده های خود در شورای جامعه ملل که آقای مصطفی قلیخان کل هدایت وزیر مختار سوئیس و کلنل ماک کرماک بوده است بعرض آقایان برسانم که کاملاً از نقطه نظر وظیفه شناسی و حس راه کار پیدا کردن منافع دولت را حفظ کرده اند و مخصوصاً در این باب کلنل ماک کرماک يك زحمتهای خیلی زهیدی کشیده است که موجب قدر دانی است.

رئیس -- اصلاحات راجع بماده دوم قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای احتشامزاده: بنده پیشنهاد میکنم جمله ذیل بآخر ماده دو الحاق شود « و پیشنهادات مربوطه به تهیه لوازم ساختمان راه آهن در داخله مملکت در کمیسیون مرکب از رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن و سه نفر دیگر به تعیین هیئت وزراء باز و قرائت و تشخیص خواهد شد. »

رئیس -- ایشان که برای دفاع حاضر نیستند. پیشنهاد دیگر قرائت میشود

(بشرح آتی خوانده شد)

پیشنهاد آقای حقنویس: این جانب ماده دوم را اینطور پیشنهاد میکنم: پیشنهاد هائی که در نتیجه اعلان مناقصه که فقط در موقع خرید ادوات راه آهن که تهیه آنها در داخله ممکن نیست از خارجه بعمل میآید در ظرف ششماه قبول و سه رسته بمر کارخانه تحت نظر رئیس راه آهن ضبط و بعد از انقضاء شش ماهه حضور رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن در هیئت وزراء باز و بعد از تشخیص حد اقل آنها در هیئت وزراء بوسیله وزارت فوائد عامه بموقع اجرا گذارده خواهد شد

رئیس -- آقای حقنویس

حقنویس -- البته آقایان نمایندگان متذکرند که در موقع تصویب قانون راجع براه آهن این مسئله محرز شد که ساختمان راه بوسیله خود دولت بعمل خواهد آمد و اعلان مناقصه فقط در مورد خرید ادوات بعمل خواهد آمد حالا آقای خبر هم اشاره کردند که ساختمان راه جزء وکلاً بمنافه خارجی گذاشته نخواهد شد ولی بیانی که آقای وزیر فوائد عامه فرمودند این بود که ممکن است ساختن يك پل بريك تونی بريك کهپانی خارجی بمنافه و اگذار شود این برخلاف صریح قانون میباشد باین جهت بنده پیشنهاد کردم تصریح شود که اعلان مناقصه فقط راجع بخرید ادوات است

رئیس -- آقای یسائی

یسائی -- نظریه آقای حقنویس را بنده هم تصدیق میکنم ولی تصور میکنم همین ماده کافی باشد زیرا وقتی ما در اینجا قید کردیم که پیشنهادات بحضور رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن در هیئت وزراء باز و تشخیص شده معلوم است که پیشنهاداتی که در نتیجه مناقصه میرسد آن پیشنهادی که حداقل است و کمتر از همه است آنرا قبول خواهد کرد. این معنی مناقصه است. همینطور که در مزایده حد اعلی را قبول میکنند باید در مناقصه هم حد اقل را قبول کنند و دیگر این قیدی که اضافه فرموده اند (پیشنهاداتی که در نتیجه مناقصه فقط راجع بخرید

این حالا يك دوازدهم عجله ندارد باشد برای بعد از گذشتن لایحه راه آهن

حقوق بهشان نرسد باید قرض تومانی دهشاهی بکنند بنا بر این بهتر این است که اول این موضوع تصویب شود بعد لایحه راه آهن

رئیس -- پیشنهادها زیاد است. آقای خطیبی

خطیبی -- بنده موافقم با اینکه يك دوازدهم مقدمه باشد بر لایحه راه آهن زیرا بکعبه مردم بیچاره هستند که با ماهی سی چهل تومان باید زندگانی کنند و اگر

رئیس -- مخالفی ندارد؟

(گفتند خیر)

(مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد)

داده شود که بوسیله اهمیت موضوع و برای اینکه قطعاً در آنجا کار قابل اشتغالی ندارند معطل نشوند و مراجعت کنند.

رئیس -- تذکر داده شده است. مشغول رای دادن هستند. حالا که اینطور است آقایان هم تشریف ببرند رای بدهند. آقایانی که اینجا تشریف دارند همه رای داده اند؟ کسی نیست که رای نداده باشد؟ پیشنهاد شده است جلسه ختم شود

بعضی از نمایندگان -- رأی تمه شود بعد.

رئیس -- عده که حاضر بودند در مجلس ۹۵ نفر

بودند و ۸۶ نفر رأی داده اند حالا میشود جلسه را ختم کرد.

یکی از نمایندگان -- ۸۷ نفر باید باشد

رئیس -- مقصود بنده این است که از این آرائی

که داده شده میتوان نتیجه گرفت. آقای شیروانی

شیروانی -- میخواستم عرض کنم بقیه آقایانی که

اینجا هستند بعد از ختم جلسه میتوانند رأی بدهند

یا خیر؟ اگر میتوانند که عیبی ندارد و الا بکعبه

آراء اشخاص از بین میروند

رئیس -- (پس از چند دقیقه انتظار) کلیه آقایان

رأی داده اند. چون پیشنهاد ختم شده است جلسه را ختم

میکنیم. جلسه آتی روز شنبه دوم اردیبهشت دستور هم

اولاً خبر کمیسیون بودجه راجع به يك دوازدهم بعد لایحه

راه آهن مخالفی ندارد؟

آقایید یعقوب -- اجازه میفرمائید

رئیس -- بفرمائید

آقایید یعقوب -- لایحه راه آهن دو تبصره اش باقی

است که آن را هم عصر در کمیسیون تمام میکنیم بنا بر

ادوات) لزومی ندارد زیرا اگر بقانون پنجم اسفند مراجعه بفرمایند در نتیجه مذاکراتی که در مجلس و در خارج مجلس شد گفته شد که دولت حق ندارد ساختمان راه آهنرا کلاً باجزء بيك کپدانی خارجی واگذار نماید و در خود لایحه هم قید شده که لوازم راه آهن را دولت خریداری کند بنا بر این مذاکرات هم که آقای وزیر فواید عامه این جا فرمودند تا يك اندازه خارج از آن قانون بود در قانون صریح است که (دولت لوازم خط آهن را) نه این که خط آهن را واگذار کند بکمپانی. خبر راه آهن را در تحت نظر متخصصین و مهندسين دولت ایران خودش احداث می کند و در آن قانون هم این قید شده است و دیگر در این جا لزومی ندارد این قید اضافه شود و بعلاوه در ماده اول که هنوز تصویب نشده است قید شده است که (لوازم راه آهن از قبیل خرید ادوات حقوق متخصصین مزد کارگر) و بالاخره در این جا هم قید شده و در قانون پنجم اسفند هم قید شده است و دیگر لزومی ندارد.

وزیر فواید عامه -- بنده لازم است يك توضیحی بدهم چون این مسئله راه آهن بزرگتر از سایر کارها است و معاملاتی هم که در این کار می شود مهمتر از سایر کارها است. فکر بنده روی این زمینه بوده است و عرض کرده ام که این مسائلی که در موضوع راه آهن در نتیجه مناقصه یا هر ترتیب دیگر وقتی عملی خواهد شد که ما آنرا با تصویب و نظر مجلس شورای ملی بکنیم این نظر بنده بوده است در موقعی که آن عرایض را کردم.

رئیس -- آقای شریعت زاده

شریعت زاده -- خواستم استدعائی از مقام ریاست

کم باقیانی که برای دادن رأی خارج شده اند تذکر